

PSALMEN

1

Het Woord van God als bron van een
godvruchtig en vruchtbaar leven

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/psalmen/1

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Namen en betekenis van het Boek der Psalmen	3 min	4
2	Het belang van de Psalmen voor christenen	6 min	5
3	Zangmeesters en schrijvers van de Psalmen	4 min	8
4	De vijf boeken van de Psalmen	4 min	9
5	Doxologieën als afsluiting van elk boek	3 min	11
6	De betekenis van Selah	2 min	13
7	Oorsprong en soorten van de opschriften	4 min	14
8	Opgangsliederen en muzikale termen	2 min	16
9	Opschriften vóór en na een psalm	3 min	18
10	Psalmsoorten en messiaanse psalmen	2 min	20
11	David als voorafbeelding van de Messias	4 min	21
12	Koningspsalmen en andere messiaanse psalmen	3 min	23
13	Boetepsalmen en berouw	2 min	25
14	Halleluja- en vloekpsalmen	3 min	26

15	Gods barmhartigheid en gerechtigheid	3 min	27
16	Vervloeking in het Nieuwe Testament	2 min	29
17	De aanpak en psalmen over Gods Woord	4 min	31
18	Psalm 1: rechtvaardigen en goddelozen	3 min	33
19	Wat de gezegende mens niet doet	3 min	35
20	Raad toetsen aan de Schrift	3 min	36
21	Van verkeerde raad naar spotternij	2 min	38
22	Raad zoeken die zonde goedpraat	3 min	39
23	Vreugde vinden in Gods wet	2 min	40
24	Het Woord overdenken en ernaar verlangen	2 min	41
25	Een persoonlijke honger naar de Bijbel	2 min	42
26	Een boom die standhoudt in droogte	3 min	43
27	Vrucht dragen en voorspoedig zijn	3 min	45
28	Het kaf en het oordeel over goddelozen	3 min	46
	Om verder te lezen		48

1

Namen en betekenis van het Boek der Psalmen

We gaan beginnen met de bestudering van de Psalmen. Het Boek der Psalmen wordt vaak het Psalter genoemd. Er bestond een muziekinstrument dat het psalterium heette, en dat zul je soms vermeld zien in het Boek der Psalmen. Maar als je ooit de term ‘Psalter’ leest — je zult die hier in het Boek der Psalmen of in de Schriften niet lezen, maar soms zul je christenen over het Psalter horen spreken — dan betekent dat het Boek der Psalmen.

Het woord ‘psalm’ komt van een Grieks woord. Het is de Griekse titel van dit boek in de Septuaginta, hoewel de Psalmen oorspronkelijk in het Hebreeuws geschreven zijn. Ongeveer 285 jaar voor Christus werd het hele Oude Testament, met inbegrip van de Psalmen, in het Grieks vertaald en kregen de boeken Griekse titels. De Griekse titel is psalmos. Psalmos is een Grieks woord dat een gedicht betekent dat geschreven was om gezongen te worden onder begeleiding van een snaarinstrument. Dat wil zeggen: het Griekse woord psalmos, waaraan dit boek zijn titel ontleent, duidt op een gedicht dat bedoeld is om gezongen en door snaarinstrumenten begeleid te worden. Dat is het Griekse woord zoals het in de Septuaginta voorkomt.

In het Hebreeuws heeft dit boek meer dan één titel. Er zijn er in het bijzonder twee. Een van de titels die de Hebreeuwse Schriften aan dit boek geven, is Tehillim, gespeld T-E-H-I-L-L-I-M. Tehillim betekent ‘lofzangen’. Dat is het Hebreeuwse woord voor lofzangen. De andere Hebreeuwse titel voor het boek is Tephilloth, gespeld T-E-P-H-I-L-O-T-H. Tephilloth betekent ‘gebeden’. Dat zijn Hebreeuwse woorden. Het Hebreeuwse volk noemde dit boek dus ‘lofzangen’ of ‘gebeden’, of allebei. Het waren alternatieve titels. Je kunt zien dat het boek vol staat met zowel lofzangen als gebeden, maar dat het nog veel meer bevat. Toch is het grotendeels een boek met lofzangen die geschreven zijn om gezongen te worden en die voor het grootste deel geschreven zijn om onder begeleiding van snaarinstrumenten gezongen te worden.

Daarom lezen we in Jakobus 5:13:

Is iemand goedsmoeds? Laat hij lofzingen.

JAKOBUS 5:13

[Vertalersnoot: De Engelse vertaling waarop deze uitleg is gebaseerd, gebruikt hier “let him sing psalms”. Het onderliggende Griekse werkwoord is verwant aan psalmos; in de HSV is het met “lofzingen” vertaald.]

Het Griekse woord dat hier wordt gebruikt, hangt samen met psalmos: een gedicht dat geschreven is om gezongen te worden onder begeleiding van snaarinstrumenten. Jakobus draagt ons dus op die gedichten te zingen die geschreven zijn om door snaarinstrumenten begeleid te worden. Daarmee hebben we in het Nieuwe Testament een rechtvaardiging voor muziekinstrumenten in de gemeente. Sommige christenen vragen zich namelijk af of daarvoor een rechtvaardiging in het Nieuwe Testament bestaat. Maar de betekenis zelf van het woord ‘psalm’ in het Grieks omvat het idee van snaarinstrumenten.

2

Het belang van de Psalmen voor christenen

Het Boek der Psalmen is zeer belangrijk voor de christelijke theologie. Wat de geschriften van het Oude Testament betreft, is er voor de christen geen boek waardevoller dan het Boek der Psalmen. Misschien denk je: ‘Hoe zit het dan met het boek Jesaja? Hoe zit het met Genesis? Hoe zit het met Exodus?’ Dat zijn zeer waardevolle boeken. Daar bestaat geen twijfel over. Maar ik kan vrijmoedig zeggen dat geen enkel boek in het Oude Testament voor de christen en voor het christelijke denken en de christelijke theologie belangrijker is dan de Psalmen, omdat ook de schrijvers van het Nieuwe Testament er zo over dachten. Zij citeerden vaker uit de Psalmen dan uit enig ander boek van het Oude Testament.

In het Nieuwe Testament, dat vergeleken met het Oude Testament een betrekkelijk kort boekwerk is, staan 186 citaten uit de Psalmen. Deze citaten worden gewoonlijk aangehaald ter onderbouwing van een bepaalde christelijke leer of van een uitspraak

over het leven of het onderwijs van Christus. Wanneer Jezus iets deed of zei, schreven de schrijvers vaak: ‘Zoals er geschreven staat’ in die-en-die psalm. Vervolgens citeerden ze uit de Psalmen om te laten zien dat de Psalmen werkelijk veel dingen hadden voorspeld die Jezus deed. Hieruit blijkt natuurlijk dat Jezus een belangrijk thema in de Psalmen is. We zullen ontdekken dat dit in het bijzonder geldt voor bepaalde psalmen die we messiaans zouden noemen. Dat wil zeggen dat ze over de voorspelde Messias gaan. Daar zullen we het iets later over hebben. Het punt is dat het Boek der Psalmen heel veel te zeggen heeft over de Heere Jezus Christus en over de christelijke leer in het algemeen. Het is belangrijk dat wij dat weten.

Er staat een Schriftgedeelte in Lukas 24. Over Jezus, die na Zijn opstanding met de twee mensen op de weg naar Emmaüs liep, staat in Lukas, hoofdstuk 24, vers 27:

En Hij begon bij Mozes en al de profeten en legde hun uit wat in al de Schriften over Hem geschreven was.

LUKAS 24:27

‘Alle Schriften’ zou alle Joodse Schriften betekenen. De Joden verdeelden hun Schriften in drie categorieën. De Wet bestond uit de eerste vijf boeken van Mozes, die wij de Pentateuch noemen en die zij de Torah zouden noemen. Dat was één categorie van de Schriften. Een andere categorie was de Profeten, waaronder veel viel van wat wij de historische boeken zouden noemen. Zij noemden die de vroege profeten. Wat wij de profetische boeken zouden noemen, noemden zij de latere profeten. Zo hadden zij de Wet en de Profeten, maar ze hadden ook een derde categorie. Die werd de Geschriften genoemd. In het Grieks worden ze hagiographia genoemd. Dat betekent de heilige geschriften.

Dat betekent ‘de heilige geschriften’. Daartoe behoren de dichterlijke boeken van onze Bijbel: Job, Psalmen, Spreuken, Prediker, Hooglied, het boek Klaagliederen en enkele andere boeken die wij als profeten indelen. Maar dit zijn de Geschriften, en het grootste boek binnen de Geschriften was duidelijk het Psalter, de Psalmen.

We kunnen zien dat Jezus met Zijn discipelen de hele Schrift doorging. Hij begon bij Mozes, begon bij Genesis en werkte vervolgens alle Profeten en ook alle Geschriften door. Hij onderwees de discipelen over de dingen die Hem betroffen, de dingen die

over Jezus spraken.

Als je iets verder gaat in hetzelfde hoofdstuk, naar Lukas 24:44, zei Jezus tegen hen:

En Hij zei tegen hen: Dit zijn de woorden die Ik tot u sprak toen Ik nog bij u was, dat alles vervuld moest worden wat over Mij geschreven staat in de Wet van Mozes en in de Profeten en in de Psalmen.

LUKAS 24:44

Jezus sprak over alle dingen die geschreven stonden in de Wet, de Profeten en de Psalmen. Ongetwijfeld bedoelde Hij dat de Psalmen naar de Geschriften in het algemeen verwezen, maar in het bijzonder ging het boek Psalmen over Hem. In vers 45 staat:

Toen opende Hij hun verstand zodat zij de Schriften begrepen.

LUKAS 24:45

Jezus gaf Zijn discipelen bijzondere openbaring om de Schriften te begrijpen, en daar vielen de Psalmen uiteraard onder. In het Nieuwe Testament hebben we de door God geïnspireerde uitleg van veel Psalmen. Het is een zegen voor ons dat zoveel Psalmen in het Nieuwe Testament worden aangehaald. Daardoor kunnen we zien hoe ze worden aangehaald en hoe ze werden begrepen door deze door God geïnspireerde mannen, aan wie Jezus het vermogen gaf om de Schriften op de juiste manier te begrijpen. Wanneer we het Psalter lezen, kunnen we die uitleg uit het Nieuwe Testament daarop toepassen.

Psalm 2 wordt bijvoorbeeld vaak in het Nieuwe Testament aangehaald, minstens vier keer. Het hoofdstuk uit het Oude Testament dat in het Nieuwe Testament het vaakst wordt aangehaald, is Psalm 110. Die wordt op verschillende plaatsen een half dozijn keer of vaker aangehaald. Als we naar deze aanhalingen in het Nieuwe Testament kijken en zien hoe de apostelen ze begrepen, kunnen we in de Psalmen het inzicht teruglezen dat zij van Jezus ontvingen. We kunnen de betekenissen van de Psalmen zien op een manier waarop de Joden ze zonder dat inzicht nooit zouden kunnen

begrijpen. Dat is wat we zullen proberen te doen terwijl we het boek Psalmen bestuderen. We zullen proberen Jezus daarin te zien en alles te zien wat de apostelen daarin zagen.

3

Zangmeesters en schrijvers van de Psalmen

Enkele feitelijke punten over het boek Psalmen kunnen helpen om er meer inzicht in of begrip van te krijgen. Om te beginnen zijn er 150 Psalmen, een mooi rond getal, en 55 van de Psalmen zijn gericht aan de opperzangmeester.

Tijdens zijn leven bracht David de ark van het verbond naar Jeruzalem en zette hij er een klein afdak omheen om haar tegen het weer te beschermen. Hij stelde groepen zangers aan die dag en nacht rond de ark van het verbond stonden, vierentwintig uur per dag, waarbij musici en zangers elkaar in diensten aflosten. Eén man bleef daar niet vierentwintig uur lang staan, maar verschillende zangers kwamen en gingen. De hele dag, de klok rond, zongen ze lofliederen voor God rondom de ark, die Gods aanwezigheid vertegenwoordigde.

De opperzangmeester zal in feite de man zijn geweest die de musici leidde. Van 55 Psalmen wordt uitdrukkelijk gezegd dat ze aan de opperzangmeester gericht zijn. Ze werden door David of iemand anders geschreven en naar de opperzangmeester gestuurd, zodat de mensen ze rond de ark van het verbond konden zingen. Wanneer we deze Psalmen lezen, helpt het ons te weten waar ze vandaan kwamen en wat hun oorspronkelijke doel was. Het oorspronkelijke doel van deze Psalmen was vaak eenvoudigweg om in de aanwezigheid van God te staan, Hem lof toe te zingen en Hem aan te roepen.

Wat betreft de vraag wie de Psalmen heeft geschreven, denken we gewoonlijk aan David als de schrijver ervan. En dat is juist, of op zijn minst half juist. Van ongeveer de helft van de Psalmen wordt gezegd dat David ze heeft geschreven: om precies te zijn 73 van de 150. Ik zal je niet alle nummers van de Psalmen geven, maar van twaalf wordt

gezegd dat Asaf ze heeft geschreven. Volgens de historische boeken van het Oude Testament stond Asaf aan het hoofd van Davids koor. Asaf was Davids koordirigent. Van twaalf wordt dus gezegd dat ze door de koordirigent zijn geschreven.

David schreef er minstens 73, want sommige zijn anoniem en we weten niet wie ze heeft geschreven. David kan een aantal daarvan hebben geschreven. Maar van de Psalmen die uitdrukkelijk aan David worden toegeschreven, zijn er 73 van zijn hand.

Er is er trouwens nog één, Psalm 2, waarvan in de Psalmen niet wordt gezegd dat David hem heeft geschreven. Maar toen die Psalm in het Nieuwe Testament werd aangehaald, in Handelingen 4, zeiden de discipelen: ‘David zei’, waarna ze Psalm 2 aanhaalden. We zouden dus eigenlijk kunnen zeggen dat we van 74 Psalmen zeker weten dat ze van David waren.

Twaalf waren van Asaf, de koordirigent. Van elf werd gezegd dat de zonen van Korach ze hadden geschreven. De zonen van Korach waren bepaalde Levieten die waren aangesteld om rond de ark te zingen en muziek te maken. Elf Psalmen werden dus door die groep musici geschreven. Van één wordt gezegd dat iemand met de naam Heman, de Ezrahiet, hem heeft geschreven, en van een andere dat Ethan, de Ezrahiet, hem heeft geschreven. Deze twee mannen, Heman en Ethan, zijn Ezrahieten. We weten verder niets over hen, maar ze schreven ieder één Psalm. Van Mozes wordt gezegd dat hij er één heeft geschreven en van Salomo dat hij er twee heeft geschreven. En dan zijn er natuurlijk vijftig waarvan we niet weten wie ze heeft geschreven. Vijftig zijn er anoniem. Van de 150 Psalmen staat het auteurschap dus voor honderd vast, en de meeste daarvan zijn uiteraard van David. Dat zijn er meer dan van welke andere schrijver ook.

4

De vijf boeken van de Psalmen

Alle geleerden zijn het erover eens dat het boek Psalmen in vijf delen is verdeeld. We zouden in feite terecht kunnen spreken over de vijf boeken van de Psalmen. In onze Bijbel zijn ze tot één boek samengevoegd, maar in werkelijkheid zijn er vijf boeken van de Psalmen, die op vijf verschillende momenten in de Joodse geschiedenis zijn

samengesteld. Ze zijn vrij gemakkelijk van elkaar te onderscheiden. Het is niet moeilijk te zien waar het ene deel in het andere overgaat, want er is een herkenbaar overgangspunt tussen de delen.

Sommige mensen zien de vijf boeken als corresponderend met de Pentateuch, de vijf boeken van Mozes. Sommigen beschouwen dit als een poëtische Pentateuch. Niet omdat de inhoud overeenkomt met de inhoud van de Pentateuch, maar eenvoudigweg omdat de Joden begrepen dat de Wet in vijf delen was opgesplitst. Voor de diensten in de synagoge verdeelden de Joden de Pentateuch in 153 afzonderlijke lezingen. Het is interessant dat het boek Psalmen vijf boeken en 150 afzonderlijke lezingen, of psalmen, heeft. Dat ligt heel dicht bij die 153. Het is dus heel goed mogelijk dat het boek Psalmen op deze manier is gerangschikt om op een poëtische tegenhanger van de Wet te lijken. Er waren ook vijf boeken van de grote profeten. Het is dus interessant dat de Wet, de Profeten en de Geschriften vaak deze verdeling in vijf delen hadden.

Laat me je vertellen wat de vijf afdelingen zijn, en wat bepaalde kenmerken van elke afdeling zijn. Het eerste boek van de Psalmen bestaat uit Psalm 1 tot en met 41. Dat wil zeggen: de eerste 41 psalmen vormen samen één boek van de Psalmen. Men gelooft dat die door Salomo zijn verzameld. De meeste zijn door David geschreven. Niet allemaal, maar wel de meeste. De overgrote meerderheid van de eerste 41 psalmen is door David geschreven, en men gelooft dat Salomo ze verzamelde. De Schriften zeggen dat hij psalmen verzamelde, en Salomo was natuurlijk Davids zoon. De meerderheid van de psalmen die Salomo verzamelde, was dus door zijn vader David geschreven, hoewel Salomo er zelf twee schreef. Maar die staan niet in deze specifieke groep.

Het tweede boek bestaat uit Psalm 42 tot en met 72. Die zijn grotendeels door David geschreven. Net zoals het eerste boek voornamelijk door David is geschreven, geldt dat ook voor het tweede. Het derde boek bestaat uit Psalm 73 tot en met 89, en dat waren voornamelijk psalmen die door Asaf waren geschreven. Zoals ik al zei, worden er twaalf aan Asaf toegeschreven, en het grootste deel van dat derde boek is van Asaf.

Het tweede boek werd verzameld door de Korachitische Levieten, de zonen van Korach. Salomo verzamelde de psalmen van het eerste boek. De zonen van Korach verzamelden op een later moment in de geschiedenis meer psalmen, en die vormden het tweede boek. Nog later verzamelde koning Hizkia psalmen, en hij stelde het derde

boek samen. Wat we dus zien, is dat elk van deze vijf boeken van de Psalmen, die in onze Bijbel in één boek zijn samengebracht, op verschillende momenten in de geschiedenis door verschillende mensen werd bijeengebracht en verzameld. Salomo verzamelde er in zijn tijd een aantal. Later verzamelden de Korachieten, de zonen van Korach, er een aantal. Nog later deed Hizkia dat.

De twee overgebleven boeken van de Psalmen lijken in de tijd van Ezra en Nehemia te zijn verzameld. Dit zou de groep zijn die als laatste werd verzameld. Het vierde boek van de Psalmen bestaat uit Psalm 90 tot en met 106, zeventien psalmen in die groep. Ze zijn voornamelijk anoniem. Meestal weten we niet wie ze heeft geschreven. Het laatste boek van de Psalmen loopt dan van Psalm 107 tot en met 150. Die psalmen zijn gedeeltelijk anoniem en worden gedeeltelijk aan David toegeschreven. Die laatste twee boeken werden verzameld door Ezra en Nehemia.

5

Doxologieën als afsluiting van elk boek

Hoe weten we dat het boek Psalmen werkelijk in deze vijf boeken is verdeeld? Dat weten we van de Hebreeën. Hun Hebreeuwse Bijbel deelt het op die manier in. Er is een interessant kenmerk waaraan je kunt zien waar het ene boek eindigt en het volgende begint. Elk van deze boeken eindigt met wat wij een doxologie zouden noemen. Het woord ‘doxologie’ komt van het Griekse woord doxa, dat heerlijkheid betekent. Een doxologie is een bijzondere lofprijzing, een toeschrijving van heerlijkheid aan God.

Je kunt bijvoorbeeld aan het einde van Psalm 41, waar het eerste boek van de Psalmen eindigt, zien dat daar een bijzondere doxologie staat. Aan het einde van elk van de boeken staan soortgelijke dingen, met aan het einde een dubbel amen. Psalm 41, vers 13, bevat een van deze doxologieën:

Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, van eeuwigheid tot eeuwigheid! Amen, ja, amen.

PSALMEN 41:14

Dit ‘amen en amen’ houdt in dat dit een belangrijk eindpunt is. En dat is duidelijk ook zo. De volgende groep eindigt natuurlijk bij Psalm 72. We kunnen bekijken hoe die psalm eindigt om te zien dat daar een soortgelijke doxologie staat. Psalm 72, vers 19, zegt:

En geloofd zij voor eeuwig Zijn heerlijke Naam; laat heel de aarde met Zijn heerlijkheid vervuld worden. Amen, ja, amen.

PSALMEN 72:19

Vervolgens staat er in Psalm 72:20 uitdrukkelijk:

Hier eindigen de gebeden van David, de zoon van Isäi.

PSALMEN 72:20

Met andere woorden, ook dit is een eindpunt. Deze psalmen werden verzameld door de zonen van Korach, en ook die groep eindigt met een dubbel amen. Dat geldt voor elk van de vijf. Ze hebben niet allemaal het dubbele amen, maar ze hebben allemaal een bijzondere doxologie aan het einde. Dit zijn de markeringspunten van de vijf verschillende boeken.

Het heeft voor ons misschien geen praktische waarde om dit te weten, of misschien wel. Maar het helpt ons te begrijpen hoe het boek Psalmen bijeengebracht is. Verschillende mensen hebben ze in de loop van Israëls geschiedenis bijeengebracht, gedurende een periode van ongeveer vijfhonderd jaar. Salomo was de eerste die ze verzamelde en Ezra en Nehemia waren de laatsten, terwijl daartussen bepaalde psalmen tot groepen werden samengebracht. Gedurende een periode van vijfhonderd jaar werd dit boek in zijn huidige vorm samengebracht.

6

De betekenis van Selah

Een ander kenmerk van de Psalmen waar we iets over moeten zeggen, is dat we in het boek Psalmen 71 keer het woord Selah aantreffen, gespeld als: S, E, L, A, H. Het staat meestal aan het einde van een regel of zin, hoewel het niet noodzakelijkerwijs aan het einde van een psalm staat. Selah kan meerdere keren in één psalm staan. Geleerden weten niet voor honderd procent zeker wat Selah betekent, maar het heeft duidelijk een opvallende plaats in de Psalmen, aangezien het woord 71 keer voorkomt.

De belangrijkste theorie onder geleerden is dat Selah verwijst naar een muzikaal tussenspel of een rust. Het is een Hebreeuws woord voor een tussenspel of een rust. Wanneer je dus op dat punt in de psalm komt, houden de zangers op met zingen. Het is als het ware een aanwijzing voor de zangers: wanneer je op dit punt, bij Selah, komt, houd je op met zingen. Misschien klinkt er dan een tijdje muziek, een instrumentaal stuk, voordat je weer begint te zingen. Het idee is dat wat er gezegd is, zwaar en opmerkelijk genoeg is om even op te houden met zingen en na te denken over wat er zojuist gezegd is, voordat ze verdergaan met het volgende punt. Dat is de belangrijkste theorie die geleerden lijken te onderschrijven.

Er zijn nog enkele andere voorstellen gedaan. Sommigen geloven dat Selah een wisseling van stemmen betekent. Misschien begonnen de tenoren een gedeelte te zingen en begonnen vervolgens, bij Selah, de alten te zingen. Dat is slechts een theorie en er bestaat geen zekerheid over. Sommigen geloven ook dat het woord Selah betekent: „herhaal vanaf het begin.” Dat wil zeggen dat je teruggaat naar het begin van het gedeelte dat met Selah eindigt en het opnieuw doet, ongeveer zoals wij sommige van onze refreinen zingen. We gaan terug naar het begin en doen het nog een keer.

Dat zijn enkele van de ideeën. Veruit het belangrijkste idee, en het idee waarover de meeste geleerden het eens lijken te zijn, is dat Selah beschouwd moet worden als een muzikale rust of een tussenspel. Het zingen houdt dan even op met de bedoeling na te denken over wat er zojuist gezegd is. Zo zullen wij het opvatten.

7

Oorsprong en soorten van de opschriften

Als je het boek Psalmen al eerder hebt gelezen, of een aantal psalmen, heb je waarschijnlijk ontdekt dat er direct onder het nummer en vlak voordat de eigenlijke psalm begint, korte opschriften in kleine letters staan. Misschien heb je je afgevraagd waar die opschriften vandaan komen. Niet alle psalmen hebben ze, maar de meeste wel. Er zijn vierendertig psalmen die geen opschrift hebben. Er staat gewoon Psalm zoveel, en dan begint de psalm. Maar vierendertig is duidelijk een minderheid. Alle andere, 112 of 116, hebben erboven wel een opschrift dat bepaalde informatie over de psalmen geeft.

Niemand weet waar deze opschriften vandaan komen. Maar één ding is zeker: ze bestaan al heel lang. De oudste beschikbare handschriften van de Psalmen bevatten deze opschriften, en veel geleerden geloven dat ze bij de psalmen zelf horen. Dat wil zeggen dat degene die de psalm schreef, ook het opschrift erboven schreef om er bepaalde informatie over te geven. Er kan staan:

Een psalm van David.

Of er kan staan:

Een psalm, een Meganoth van David, of een dergelijk woord dat te maken heeft met een bijzonder soort lied.

We weten niet of deze opschriften geïnspireerd zijn of niet. De Psalmen zijn beslist geïnspireerd, maar of de opschriften geïnspireerd zijn, is onderwerp van discussie. Veel geleerden hebben al het bewijsmateriaal uit de handschriften bestudeerd en zijn ervan overtuigd dat deze opschriften helemaal teruggaan tot het begin. Ze kunnen door David zelf zijn geschreven, of door degene die de psalmen schreef. In dat geval doen we er goed aan ze serieus te nemen en ze als nauwkeurig te beschouwen.

Of we de opschriften zelf als geïnspireerd beschouwen, is misschien niet eens erg belangrijk. Maar ze zijn op zijn minst nauwkeurig en geven nauwkeurige informatie. Tweeënvijftig van de psalmen hebben bovenaan een heel eenvoudig opschrift. Tweeënvijftig hebben een opschrift zoals:

Een psalm van David, of iets wat even eenvoudig is en alleen vertelt wie de auteur is.

Bijvoorbeeld: een psalm van David, een psalm van Asaf, een psalm van Salomo of een psalm van Mozes.

Tweeënvijftig hebben zulke heel eenvoudige opschriften en verder niets.

Veertien hebben een opschrift dat historische informatie geeft. Het eerste daarvan is bijvoorbeeld Psalm 3. Het opschrift luidt:

Een psalm van David, toen hij vluchtte voor zijn zoon Absalom.

PSALMEN 3:1

Er zijn er dus veertien zoals deze, die een of andere historische bijzonderheid geven over wat er in Davids leven gebeurde toen hij de psalm schreef. Dat is wat deze opschriften ons vertellen. Eigenlijk zouden we wel meer van zulke opschriften willen hebben, want het is heel interessant als je de historische achtergrond van een bepaalde psalm kunt achterhalen. Je kunt je beslist beter inleven in wat de psalmist doormaakt als je weet wat hij doormaakt. Hoe dan ook, er zijn er maar veertien met zo'n opschrift dat historische informatie geeft.

Er zijn vier opschriften die een specifiek doel aangeven. Er zijn er bijvoorbeeld twee van dit type waarin staat:

Een psalm om iets in herinnering te brengen.

Twee van de psalmen waren bedoeld om iets in herinnering te brengen. Dat zijn Psalm 38 en Psalm 70. Dat hoef je op dit moment niet te weten. We zullen het opmerken wanneer we bij die psalmen komen.

Dan is er één waarin staat:

Een psalm, een lied op de sabbatdag.

PSALMEN 92:1

Ook dat geeft een doel aan. Van de vier die een doel aangeven, zijn er twee waarin staat:

Om iets in herinnering te brengen.

In één staat:

Een psalm, een lied op de sabbatdag.

PSALMEN 92:1

en dat is Psalm 92. Dan is Psalm 102 de andere. Daar staat zoiets als:

Een gebed van een ellendige, wanneer hij bezwiken is en zijn klacht uitstort voor het aangezicht van de HEERE.

PSALMEN 102:1

een psalm die mensen kunnen zingen wanneer ze terneergeslagen zijn. Vier ervan hebben dus opschriften die een bepaald doel aangeven waarvoor de psalmen geschreven zijn.

8

Opgangsliederen en muzikale termen

Er zijn er vijftien achter elkaar die Psalmen van de opgangen worden genoemd. Dit is de enige categorie opschriften waarbij alle opschriften van hetzelfde type bij elkaar staan. De veertien die historische informatie geven, staan bijvoorbeeld verspreid door het hele boek. Maar er zijn vijftien psalmen met het opschrift:

Een pelgrimslied.

PSALMEN 120:1

Later zullen we bespreken wat „Een lied van de opgangen” betekent. Het zijn Psalm 120 tot en met 134, die vijftien opeenvolgende psalmen.

Er bestaan enkele interessante theorieën over de betekenis van „Het lied van de opgangen”. De heersende opvatting onder geleerden lijkt te zijn dat het verwijst naar de etappes van de tocht die de Joden aflegden toen ze uit de Babylonische ballingschap

naar Jeruzalem terugkeerden, en dat ze deze liederen op verschillende punten tijdens hun reis zongen. Maar onder geleerden bestaat daar beslist geen eensgezindheid over. Er zijn enkele theorieën die we zullen bespreken wanneer we bij die specifieke psalmen komen.

Ten slotte zijn er in het Psalter negenendertig opschriften met bijzondere Hebreeuwse woorden die moeilijk te vertalen zijn, zoals Meganoth, Neganoth, Alamoeth, Sheminoth en dergelijke woorden. Vaak zijn deze woorden onmogelijk te vertalen. Het zijn Hebreeuwse woorden die in geen enkel ander verband voorkomen. Daarom hebben geleerden geen idee wat ze betekenden, of ze hebben er wel enig idee van, maar kunnen daar niet zeker van zijn.

Over het algemeen denkt men dat deze bijzondere Hebreeuwse woorden verwijzen naar bepaalde soorten muziekinstrumenten die specifiek bij deze psalmen bespeeld moesten worden: deze psalm is bedoeld om met dit specifieke soort instrument gespeeld te worden. In sommige gevallen kan een woord verwijzen naar een bepaald soort psalm. Sommige van deze woorden zijn te vertalen en andere niet. We zullen ze bespreken wanneer we weten wat ze betekenen.

Daarmee hebben we de opschriften boven de psalmen behandeld. Misschien zijn ze niet geïnspireerd. We weten niet of ze dat wel of niet zijn, maar er is beslist reden om aan te nemen dat ze historisch nauwkeurig zijn. Met andere woorden, als er staat:

Een psalm van David, dan is er geen reden om eraan te twijfelen dat die psalm werkelijk door David geschreven is. Dat is waarschijnlijk echt zo.

9

Opschriften vóór en na een psalm

Er is nog iets anders wat we over de opschriften moeten bedenken. Misschien interesseert het ons niet zo erg, maar het is niettemin het vermelden waard: soms staat een opschrift na de psalm in plaats van ervoor. Kijk bijvoorbeeld naar Psalm 4. Dat is het eerste voorbeeld hiervan. Psalm 4 bevat een bijzonder woord. Er staat:

Voor de koorleider, bij snarenspeel.

PSALMEN 4:1

Dat zou kennelijk een bepaald soort muziekinstrument zijn.

Een psalm van David.

PSALMEN 4:1

Het is vrijwel zeker dat de eerste regel van dat opschrift bij de vorige psalm hoort en niet bij Psalm 4. Je zou dat niet weten, omdat het na Psalm 4 wordt vermeld, maar het is vrijwel zeker dat het opschrift precies in tweeën wordt gedeeld: Psalm 4 is een psalm van David, maar de regel

Voor de koorleider, bij snarenspeel.

PSALMEN 4:1

hoort in werkelijkheid bij Psalm 3.

De reden waarom we dat kunnen zeggen, is dat het Hebreeuwse boek Psalmen deze hoofdstukindeling niet heeft. Je hebt eenvoudigweg een doorlopende reeks gedichten, waartussen deze opschriften zijn geplaatst. Het is dus niet zeker of een opschrift bij de psalm hoort die zojuist is geëindigd, of bij de psalm die op het punt staat te beginnen.

In Habakuk staat een duidelijk voorbeeld dat hier licht op werpt. Habakuk 3 bevat een psalm. De psalm begint in het eerste vers:

Een gebed van Habakuk, de profeet. Op Sjigjonot.

HABAKUK 3:1

Daar heb je Shigenoth, een van die woorden. Dat hoort kennelijk het opschrift aan het begin van de psalm te zijn. Wanneer je vervolgens bij het einde komt, eindigt de psalm in vers 19 hiermee:

De HEERE Heere is mijn kracht, Hij maakt mijn voeten als die van de hinden, en Hij doet mij treden op mijn hoogten. Voor de koorleider, bij mijn snarenspeel.

HABAKUK 3:19

Heel Habakuk 3 is een psalm. Hij begint met het opschrift:

Een gebed van de profeet Habakuk op Sjigjonot, en hij eindigt met de mededeling:

Voor de koorleider, met mijn snaarinstrumenten.

Merk op dat het openingsopschrift vertelt wie de psalm geschreven heeft, in dit geval Habakuk, en welk soort instrumenten ervoor werd gebruikt: Shigenoth. Maar het laatste opschrift, aan het einde, vertelt voor wie de psalm geschreven is en vertelt ook iets over het soort instrumenten. Als je teruggaat naar Psalm 4, kun je zien dat één deel van het opschrift vertelt voor wie de psalm bestemd was. Die informatie hoort kennelijk aan het einde van de psalm, terwijl de mededeling

Een psalm van David.

PSALMEN 4:1

die vertelt wie hem geschreven heeft, aan het begin hoort.

De vroege vertalers van de King James Version, en misschien ook die van enkele andere vertalingen, hebben dit verschijnsel niet opgemerkt. Toch kunnen we er tamelijk zeker van zijn, vanwege het patroon dat we in Habakuk aantreffen, dat de opschriften die zeggen voor wie ze bestemd zijn bij de voorgaande psalm horen. De opschriften die zeggen wie de psalm geschreven heeft, horen bij de volgende psalm. Dit interesseert je misschien zo weinig als maar mogelijk is. Maar als we dan toch iets over de opschriften te weten willen komen, kunnen we net zo goed weten wat erover te weten valt.

10

Psalmsoorten en messiaanse psalmen

Voordat we echt aan de psalmen beginnen, wil ik ze voor je in groepen indelen. Ze vallen niet allemaal in een van deze groepen, maar er zijn enkele duidelijke, herkenbare groepen psalmen. Dit is niet dezelfde informatie als de vijf boeken van Psalmen, want deze groepen zijn feitelijk categorieën psalmen, psalmen van een bepaald type. In elk van de vijf boeken komen enkele psalmen van elk van deze typen voor. Deze indeling in categorieën overstijgt dus eigenlijk de indeling in de vijf boeken van Psalmen.

Een van de soorten psalmen die ik al heb genoemd, is die van de opgangsliederen. Dit is de enige groep die overeenkomt met een groep die helemaal op één plaats te vinden is, zoals ik al zei. We zullen het er nu niet specifiek over hebben wat de opgangsliederen betekenen, maar dat doen we wanneer we eraan toekomen. De opgangsliederen staan als afzonderlijke groep bij elkaar. Ze zijn duidelijk allemaal van dezelfde soort. Het zijn allemaal opgangsliederen, wat dat ook betekent. Wanneer we bij Psalm 120 komen, zullen we moeten bespreken en bepalen wat dat waarschijnlijk betekent.

Een andere heel belangrijke groep is, zoals ik al zei, die van de messiaanse psalmen. Het woord ‘messiaans’ komt natuurlijk van het woord ‘Messias’, en messiaans betekent dat ze met de Messias te maken hebben. De Messias was nog niet gekomen, dus deze psalmen zien vooruit naar de Messias en doen bepaalde voorspellingen over

Hem. In sommige gevallen leggen ze Hem woorden in de mond. Er zijn momenten waarop de schrijver, vaak David, voor zichzelf spreekt. Maar de schrijvers van het Nieuwe Testament vertellen ons dat hij in werkelijkheid voor Christus sprak.

Een voorbeeld hiervan is Psalm 16, waar David zei:

Want U zult mijn ziel in het graf niet verlaten, U laat niet toe dat Uw Heilige ontbinding ziet.

PSALMEN 16:10

waar hij het er blijkbaar over heeft dat God hem van de dood zal redden. Maar Petrus ziet dit als een profetie die Jezus in de mond wordt gelegd. Hij zegt dat Jezus hier in werkelijkheid het volgende blijkt te zeggen:

dat Hij geen ontbinding zal zien en niet in het graf zal vergaan.

11

David als voorafbeelding van de Messias

Vaak is een messiaanse psalm van een soort waarin de spreker over zijn eigen situatie spreekt. Meestal is dat David, maar zijn eigen situatie wijst in werkelijkheid vooruit naar een andere Persoon, Jezus de Messias, en naar Zijn situatie. Vaak spreekt David over zijn benauwdheden, over de dingen die in zijn leven misgaan, en gebruikt hij woorden die waarschijnlijk grotendeels heel nauwkeurig zijn. Maar door het poëtische taalgebruik worden die woorden soms wat buitensporig en overdrijven ze een beetje:

Als water ben ik uitgestort, ontwricht zijn al mijn beenderen; mijn hart is als was, het is gesmolten diep in mijn binnenste.

PSALMEN 22:15

en dat soort dingen. David verkeerde waarschijnlijk niet echt in die toestand, maar sprak gewoon over hoe ellendig hij zich voelde.

En toch, als je kijkt naar de meest buitensporige taal die David gebruikt om zijn ellende te beschrijven, is die vaak heel letterlijk van toepassing op de situatie van Jezus. Psalm 22 is daar een opmerkelijk voorbeeld van. David begint daar met de woorden:

Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten, bent U ver van mijn verlossing, van de woorden van mijn jammerklacht?

PSALMEN 22:1

Hij vertelt dat de honden, waarmee de heidenen worden bedoeld, hem hebben omsingeld en hem problemen bezorgen. Hij zegt:

samengevat, dat zijn beenderen ontwricht zijn, dat zijn tong aan zijn gehemelte kleeft en dat zij zijn handen en voeten hebben doorboord,

enzovoort.

Veel daarvan is David niet letterlijk overkomen, hoewel hij zich op het moment dat hij dat schreef waarschijnlijk in een situatie bevond waarin heidenen tegen hem optrokken. Hij was omsingeld. Hij zei: 'God, waar bent U?' Deze psalmen kwamen voort uit Davids werkelijke ervaring. Maar door de inspiratie van de Heilige Geest steeg wat hij schreef boven zijn eigen ervaring uit en ging het verder. De beschrijving was enigszins buitensporig en stelde zijn ervaring groter voor dan ze was. Misschien beseftte zelfs hij het niet, maar hij sprak heel specifiek over dingen die Jezus wel letterlijk zijn overkomen. En we weten dus dat David een type van Christus was. Dat wordt ons op verschillende manieren in de Bijbel verteld. David was een type van Christus. Hij was de herder-koning van Israël, en dat was Jezus ook, de herder-koning van Israël. Veel van wat we bij David zien, is een voorafschaduw van Christus, en hetzelfde geldt voor zijn Psalmen. Veel van wat hij meemaakte en in de Psalmen beschreef, en van wat hij over zijn eigen ervaring uitsprak, was in werkelijkheid een type van wat Christus zou overkomen.

Zo zien we dat David in Psalm 2 zegt:

Ik zal het besluit bekendmaken: De HEERE heeft tegen Mij gezegd: U bent Mijn Zoon, Ík heb U heden verwekt.

PSALMEN 2:8

Maar de schrijvers van het Nieuwe Testament zeggen dat dit in werkelijkheid meer specifiek op Christus van toepassing is en dat Jezus hier eigenlijk spreekt. David kon dat zeggen en het in een bepaalde betekenis menen, maar niet in zo'n letterlijke betekenis als waarin Jezus het kon zeggen en menen.

We zullen dit verschijnsel zien in de psalmen die we messiaanse psalmen zouden noemen. De spreker heeft het vaak over een werkelijke situatie in zijn eigen leven, maar in werkelijkheid geeft de Heilige Geest hem woorden die meer specifiek en duidelijker van toepassing zijn op een toekomstige Persoon, de Messias, van Wie wij nu weten dat Hij Jezus was. In de tijd waarin de Psalmen werden geschreven, wist men natuurlijk niet wie het zou zijn.

12

Koningspsalmen en andere messiaanse psalmen

Ik zal je een lijst geven van enkele psalmen die we messiaanse psalmen zouden noemen. Vier daarvan in het bijzonder worden koningspsalmen genoemd. Die spreken over het Koninkrijk van Christus. Die vier zijn Psalm 2, Psalm 45, Psalm 72 en Psalm 110. Deze vier spreken in het bijzonder over het messiaanse Koninkrijk, dat wil zeggen over het koningschap van de Messias en de grootheid van Zijn Koninkrijk.

Dit zijn de Psalmen die volgens sommige mensen een rol spelen in de kwestie van het duizendjarig rijk. Er zijn namelijk mensen die ernaar uitzien dat dit Koninkrijk precies zoals het bijvoorbeeld in Psalm 72 wordt beschreven, letterlijk vervuld zal worden wanneer Jezus terugkomt. Anderen, zoals de apostelen in het Nieuwe Testament,

zagen dit als een verwijzing naar het huidige Koninkrijk dat Jezus heeft gevestigd. Er zijn dus met name vier Koninkrijkspsalmen die worden beschouwd als psalmen die specifiek over de koninklijke heerlijkheid van de Messias gaan.

Er zijn andere psalmen die niet specifiek over Zijn koninklijke heerlijkheid spreken, maar in zekere zin wel over Zijn leven, en vooral over Zijn lijden. Laat me je een lijst geven van psalmen die voornamelijk over de Messias spreken, met inbegrip van de psalmen die ik zojuist heb genoemd. Er zijn er nog meer. Een psalm bevat vaak een gedeelte dat messiaans is, terwijl de hele psalm niet als messiaans zou worden beschouwd. Dit zijn de belangrijkste messiaanse psalmen.

Ik heb Psalm 2 al genoemd, maar daarnaast zijn er Psalm 8; Psalm 16, die zowel door Petrus als door Paulus over Jezus wordt aangehaald; Psalm 22, waarover we al hebben gesproken; en de drieëntwintigste psalm, waarin staat:

Een psalm van David. De HEERE is mijn Herder, mij ontbreekt niets.

PSALMEN 23:1-2

Jezus zei:

Ik ben de goede Herder; de goede herder geeft zijn leven voor de schapen.

JOHANNES 10:11

Dan zijn er Psalm 24, Psalm 40, Psalm 41, Psalm 45, Psalm 68, Psalm 69, Psalm 72, Psalm 87, Psalm 89, Psalm 102, Psalm 110 en ten slotte Psalm 118.

Dit zijn de psalmen die, meer dan andere, werkelijk een beeld van de Messias lijken te geven. Ik denk dat we ze uiteindelijk als groep zullen bestuderen, dat wil zeggen, als een groep psalmen. Maar we zullen ontdekken dat er in andere psalmen kortere gedeelten staan, misschien maar één vers, die in het Nieuwe Testament als messiaans worden aangehaald. Soms is slechts één vers in een langere psalm, of een reeks verzen,

duidelijk messiaans. Het zal zijn alsof God een soort messiaanse boodschap heeft verborgen in een literair werk waarin die niet werd verwacht of niet werd herkend voordat de apostelen hun bijzondere inzichten in zulke dingen kregen.

Er zijn dus de Messiaanse psalmen, en misschien zijn die voor ons het belangrijkste, omdat Jezus het belangrijkste is in ons leven. Van alle verschillende soorten psalmen zijn de Messiaanse psalmen voor ons misschien wel het boeiendst en het belangrijkste.

13

Boetepsalmen en berouw

Maar er zijn nog andere belangrijke groepen. Eén groep wordt de Boetepsalmen genoemd. Het woord ‘boete’ duidt op boetvaardigheid of bekering. Ze zijn geschreven door David of iemand anders toen die had gezondigd en zich bekeerde. Deze psalmen zijn ook heel waardevol voor ons, omdat ze woorden geven aan bepaalde gevoelens die wij allemaal hebben, die wij allemaal moeten hebben en soms moeten uiten. Ze geven ons een door God geïnspireerde reeks woorden waarmee we onze bekering tot uitdrukking kunnen brengen.

We hoeven niet per se volgens deze psalmen te bidden, maar ze helpen wel. Als je je schuldig voelt en berouw hebt over een bepaalde zonde, zal het lezen van deze psalmen vaak precies uitdrukken wat er in je hart leeft. Het zijn gebeden tot God om barmhartigheid en vergeving.

Er zijn er een aantal. Psalm 6 is de eerste, dan Psalm 32, waarvan men aanneemt dat hij is geschreven nadat David met Bathseba had gezondigd, net als Psalm 51, die zeker bij die gelegenheid is geschreven. Psalm 38 en Psalm 39 zijn ook Boetepsalmen. Psalm 102 is een Boetepsalm en ook een Messiaanse psalm. Dan is er Psalm 143. Vooral die zeven psalmen zijn Boetepsalmen, en ze geven ons een beeld van ware bekering. Psalm 51 bijvoorbeeld, Psalm 51 is heel bekend. Het opschrift ervan zegt dat David deze psalm schreef toen hij met Bathseba had gezondigd. Veel regels eruit zijn werkelijk woorden die wij overnemen wanneer we ons bekeren, omdat ze het zo goed verwoorden. Ze laten het hart van iemand met werkelijk berouw zien. Daarom gaan we ook die psalmen als groep bestuderen.

14

Halleluja- en vloekpsalmen

Dan zijn er tien psalmen die gewoonlijk Hallelujapsalmen worden genoemd, omdat ze beginnen met het woord ‘halleluja’, en de meeste eindigen er ook mee. Dat is in het Hebreeuws ‘alleluia’, wat ‘loof Jehovah’ betekent. Alleluia betekent ‘loof Jehovah’. Natuurlijk zijn de meeste psalmen geschreven tot lof van Jehovah, maar tien ervan beginnen specifiek met het woord ‘alleluia’, en de meeste van die tien eindigen ook met het woord ‘alleluia’. Het eerste en het laatste woord van deze psalmen zijn dus ‘Alleluia’, en daarom worden ze Alleluiapsalmen genoemd.

Het zijn Psalm 106, 111, 112, 113 en 135, en de vijf psalmen met de nummers 146 tot en met 150, het einde van het boek. Je kunt zien dat al deze psalmen, met uitzondering van de eerste, in het laatste van de vijf boeken van de Psalmen staan. Het laatste van de vijf boeken van de Psalmen staat dus meer in het teken van halleluja dan de voorgaande boeken.

Dan is er een groep psalmen waarbij ik niet uitvoerig zal ingaan op de manier waarop we ze herkennen. Maar ik heb ze al eerder genoemd en je hebt me naar de Vloekpsalmen horen verwijzen. In het Engels: ‘imprecatory’. Hoe spel je ‘imprecatory’? Precies zoals het klinkt, natuurlijk: I-M-P-R-E-C-A-T-O-R-Y. Imprecatory.

Dit Engelse woord ‘imprecatory’ komt van het woord ‘imprecation’, wat misschien niet veel helpt. Imprecations zijn in feite het afroepen van vervloeking over iemand: vervloeking afroepen over de goddelozen, bidden dat iemand ten val komt, bidden

dat iemand geoordeeld en vervloekt wordt. Juist deze psalmen bezorgen christenen vaak de meeste filosofische problemen. We lezen ze en zeggen: ‘Dit is geïnspireerde tekst, maar het lijkt Gods hart niet tot uitdrukking te brengen.’

De Heere vertraagt de belofte niet (zoals sommigen dat als traagheid beschouwen), maar Hij heeft geduld met ons en wil niet dat enigen verloren gaan, maar dat allen tot bekering komen.

2 PETRUS 3:9

Zeg tegen hen: Zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, Ik vind geen vreugde in de dood van de goddeloze, maar daarin dat de goddeloze zich bekeert van zijn weg en leeft! Bekeer u, bekeer u van uw slechte wegen, want waarom zou u sterven, huis van Israël?

EZECHIËL 33:11

Waarom inspireert God dan deze teksten, waarin daadwerkelijk wordt gevraagd dat de goddelozen gestraft en vervloekt worden, dat alles in hun leven misgaat en, in sommige gevallen, zelfs dat hun kinderen voor hun misdaden lijden? Wij vinden dat niet erg christelijk klinken.

15

Gods barmhartigheid en gerechtigheid

We zullen ze als groep bespreken, maar laat me eerst dit zeggen. David en de andere schrijvers waren niet bepaald christenen. Zij hadden niet de toegang tot het onderwijs van Christus die wij hebben. Hij was nog niet gekomen. Daarom was hun licht enigszins minder dan het onze, en zouden we kunnen verwachten dat zij bepaalde houdingen hadden die niet erg christelijk waren. Een van de redenen waarom Jezus

kwam, was om ons meer inzicht in de christelijke levenshouding te geven dan ons voordien was gegeven. Dat is een van de redenen waarom Hij kwam. Er waren natuurlijk ook andere redenen.

Maar we moeten beseffen dat de uitingen hier geschreven zijn door voorchristelijke mensen. Dat is geen uitvlucht, want we moeten nog steeds erkennen dat God deze geschriften heeft geïnspireerd. De beste manier waarop ik dit kort kan uitleggen — want ik zal er uitgebreider op ingaan wanneer we daadwerkelijk bij de vervloekingspsalmen komen — is dat God gerechtigheid liefheeft en ook barmhartigheid liefheeft. Hij heeft barmhartigheid lief, maar Hij heeft ook gerechtigheid lief. Het is Zijn verlangen om barmhartigheid over gerechtigheid te laten zegevieren. Dat wil zeggen: als de gerechtigheid eist dat iemand ter dood wordt gebracht, toont God liever barmhartigheid. Niettemin moet Hij ook gerechtigheid tonen.

Deze vervloekingspsalmen zijn in wezen geschreven als een verzoek aan God om te doen wat rechtvaardig is. Ik heb eerder gezegd dat wanneer een misdadiger wordt gestraft, dit niet noodzakelijkerwijs liefdevol is tegenover de misdadiger. Al zou het dat wel kunnen zijn, omdat het hem een belangrijke les zou kunnen leren. Maar zelfs als het hem nooit enig goed zou doen, is het toch liefdevol tegenover het onschuldige publiek. Als een man een moordenaar is, zoals Charles Manson of iemand als hij, is het niet barmhartig of liefdevol als een rechter hem vrijlaat. Het zou tegenover Manson zelf barmhartig kunnen zijn, maar tegenover het publiek zou het niet barmhartig zijn.

God moet rekening houden met wat Hij uit liefde voor de wereld moet doen, niet alleen met wat Hij voor één individu doet. Natuurlijk heeft Hij ieder individu lief, maar bepaalde mensen worden een gevaar voor de samenleving omdat zij zich niet willen bekeren. Daarom vereist Zijn liefde voor de rest van de wereld dat Hij die mensen rechtvaardig straft en hen uit de samenleving verwijdt. Dat Hij gerechtigheid toont, is in feite in overeenstemming met Gods liefde.

De enige reden waarom Hij de gerechtigheid vaak uitstelt, is ter wille van de misdadiger, ter wille van de zondaar, om die persoon de kans te geven zich te bekeren. De Bijbel zegt:

En Ik heb haar tijd gegeven, opdat zij zich van haar hoererij zou bekeren, maar zij heeft zich niet bekeerd.

OPENBARING 2:21

Maar die ruimte, of periode, heeft een grens. Als mensen zich in die periode niet bekeren, dan moet God hen uit liefde voor de onschuldige mensen die door hun misdaden worden getroffen, uit de samenleving verwijderen en recht aan hen voltrekken.

16

Vervloeking in het Nieuwe Testament

Een roep om gerechtigheid is dus niet onchristelijk. Paulus sprak zelf vervloeking uit. Wist je dat? We zullen enkele vervloekende uitspraken tegenkomen die Paulus heeft gedaan.

Een voorbeeld dat we al zijn tegengekomen, staat in Galaten 1:8 en 9. Hij zegt:

Maar zelfs als wij, of een engel uit de hemel, u een evangelie zouden verkondigen, anders dan wat wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt. Zoals wij al eerder gezegd hebben, zo zeg ik ook nu weer: Als iemand u een evangelie verkondigt anders dan wat u ontvangen hebt, die zij vervloekt.

GALATEN 1:8-9

Welnu, dat is een vervloeking. Ook zegt hij in 1 Korinthe, hoofdstuk 16, ik denk in vers 22:

Als iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, laat die vervloekt zijn. Maranatha!

1 KORINTHE 16:22

Ook dat is een vervloeking. Er zijn momenten waarop een vervloeking in overeenstemming is met het christelijke denken.

Het christendom en een liefdevol mens zijn, betekenen niet dat we tegenover iedereen gewoon een sentimenteel, warm en behaaglijk gevoel hebben, hoe goddeloos diegene ook is. Het betekent dat we liefhebben wat God liefheeft en haten wat God haat. We proberen geduld te hebben met de goddelozen, zoals God geduld heeft met de goddelozen. Maar we beseffen ook dat het rechtvaardig en goed is dat God de goddelozen oordeelt en rechtvaardig met hen handelt als zij zich niet willen bekeren.

Ik geloof dat de vervloekingspsalmen deze christelijke houding weerspiegelen. In wezen zeggen ze: “God,

Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde.

MATTHEÛS 6:10

Uw wil is dat de zonde niet op aarde zal heersen. Als er daarom mensen zijn die in zonde leven, die zich nooit zullen bekeren en die alleen maar wanorde en morele chaos in Uw geschapen wereld brengen, doe hen dan weg. Verijdel hun plannen. Breng Uw oordeel over hen.” Dit is geen onchristelijke houding, al horen we hier, nogmaals, niet veel onderwijs over. We zullen er meer over spreken wanneer we bij de vervloekingspsalmen komen.

17

De aanpak en psalmen over Gods Woord

Eén ding dat ik graag wil doen, is ze eerst in groepen behandelen. Daarmee bedoel ik dat ik alle psalmen van een bepaald type wil behandelen wanneer we bij de eerste psalm van dat type komen. De eerste vervloekingspsalm zou bijvoorbeeld Psalm 35 kunnen zijn. Er zijn er een groot aantal. Maar in sommige eerdere psalmen komen korte vervloekingen voor. Psalm 6 bevat een vervloeking, maar die zouden we niet precies een vervloekingspsalm noemen. Psalm 6 is bijvoorbeeld een boetepsalm, en wanneer we bij Psalm 6 komen, zullen we enige tijd naar de boetepsalmen kijken. Het kan een paar lezingen kosten om ze allemaal te behandelen, maar het idee is dat we ons grondiger op één begrip kunnen richten als we alle psalmen van dat type samen behandelen.

Wanneer we het hebben over de messiaanse psalmen, is Psalm 2 de eerste daarvan. Dus wanneer we bij Psalm 2 komen, wat hopelijk niet erg lang zal duren, zullen we een uitstapje maken om naar de andere koninklijke messiaanse psalmen van hetzelfde type te kijken. Zo kunnen we alle psalmen over één onderwerp bij elkaar zetten, zodat we het totaalbeeld kunnen krijgen. Dat wordt onze aanpak. En alle psalmen die niet in een van deze categorieën vallen, zullen we natuurlijk behandelen in de volgorde waarin we ze tegenkomen.

Ik wil graag beginnen met een groep psalmen waarvan Psalm 1 de eerste vertegenwoordiger is. Ik heb deze groep niet genoemd, omdat het geen grote groep is. Maar er zijn bepaalde psalmen die het Woord van God prijzen. De psalmen bestaan grotendeels uit lofprijzingen van de ene of de andere soort. Veel ervan prijzen God om Zijn eigenschappen, Zijn schepping of Zijn grote daden bij de bevrijding van Israël uit de macht van Egypte of uit de handen van hun vijanden. Veel psalmen prijzen God om het een of ander. Maar er zijn er enkele die Hem specifiek prijzen om Zijn Woord, die Zijn Woord prijzen en spreken over de waarde en de voortreffelijke eigenschappen van Zijn Woord.

Dit type komt, net als alle andere soorten psalmen, in afzonderlijke verzen door het hele Psalmboek heen voor. Je vindt hier een vers en daar een vers waarin wordt gesproken over hoe wonderbaarlijk het Woord van God is. Wanneer ik het boek Psalmen doorlees, springen er in het bijzonder drie psalmen voor mij uit die voornamelijk spreken over en zich richten op het Woord en op de weldaden en heerlijkheden van het Woord van God. Dat zijn Psalm 1, Psalm 19 en Psalm 119. Psalm 119 is het langste hoofdstuk in de Bijbel.

Ik wil eerst over de eerste twee van die psalmen spreken en daarna afzonderlijk over Psalm 119. Wanneer we daarna terugkeren naar de psalmen, gaan we verder met Psalm 2 en zullen we het hebben over messiaanse psalmen. Dat wordt mijn aanpak.

De vorige keer dat ik de psalmen behandelde, deden we dat niet zo. We gingen er gewoon rechtstreeks doorheen. Dat was prettig om te doen, maar het probleem met zo'n werkwijze is bijvoorbeeld dat ik me, toen we bij de eerste vloekpsalm kwamen, gedwongen voelde uit te leggen waarom dit geoorloofd is. Waarom is het geoorloofd om zulke dingen over mensen te zeggen? Daarna lazen we nog een aantal psalmen en kwamen we bij een andere vloekpsalm. Dan had ik het gevoel dat de mensen er eigenlijk opnieuw aan herinnerd moesten worden waarom dat geoorloofd was. Telkens wanneer we bij een vloekpsalm kwamen, moest ik dezelfde inleidende informatie over vloekpsalmen geven. Het zou veel waardevoller zijn als ik die informatie één keer diepgaand kon geven en vervolgens de psalmen van dat type kon behandelen. Dan verspillen we geen tijd door dat materiaal telkens opnieuw door te nemen wanneer we zo'n psalm tegenkomen. Ik probeer manieren te vinden om tijd te besparen en ook in de praktijk te brengen wat we leren.

18

Psalm 1: rechtvaardigen en goddelozen

Laten we naar de eerste psalm kijken. We kunnen de eerste psalm niet zo diepgaand behandelen als we misschien zouden willen, maar wel diepgaand genoeg om de boodschap ervan te begrijpen. Ik ga hem eerst helemaal voorlezen, want hij is erg kort, slechts zes verzen:

Welzalig de man die niet wandelt in de raad van de goddelozen, die niet staat op de weg van de zondaars, die niet zit op de zetel van de spotters, maar die zijn vreugde vindt in de wet van de HEERE en Zijn wet dag en nacht overdenkt. Want hij zal zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, waarvan het blad niet afvalt; al wat hij doet, zal goed gelukken. Maar zo zijn de goddelozen niet: die zijn juist als het kaf, dat de wind wegblaast. Daarom blijven de goddelozen niet staande in het gericht, de zondaars niet in de gemeenschap van de rechtvaardigen. Want de HEERE kent de weg van de rechtvaardigen, maar de weg van de goddelozen zal vergaan.

PSALMEN 1:1-6

Deze psalm valt uiteen in twee gelijke delen van elk drie verzen. De eerste drie vormen een beschrijving van de godvruchtige mens. De laatste drie beschrijven het contrast tussen die mens en de goddeloze. Misschien staat de kernstelling wel in het laatste vers:

Want de HEERE kent de weg van de rechtvaardigen, maar de weg van de goddelozen zal vergaan.

PSALMEN 1:6

Dat betekent natuurlijk dat God heel anders over de godvruchtige denkt en anders tegenover hem staat en handelt dan tegenover de goddeloze. Je zou kunnen zeggen dat de hele psalm daarover gaat.

Op het eerste gezicht lijkt dit grotendeels gewoon een psalm te zijn over goede mensen tegenover slechte mensen, over hoe een goed mens is en hoe een slecht mens is. Maar vooral in vers twee wordt verwezen naar iets wat volgens mij de kern vormt van het verschil tussen deze twee mensen: de goede mens is iemand die dag en nacht over de wet van God, of over het Woord van God, mediteert. Voor David was de wet, die uit de Pentateuch bestond, natuurlijk zijn Bijbel. De mensen in zijn tijd die werkelijk voorspoedig wilden zijn en wilden lijken op een boom die aan waterstromen geplant is, moesten veel aandacht schenken aan de wet, oftewel aan het Woord van God, en daarover mediteren.

Ik geloof dat de eerste drie verzen in wezen de vruchtbaarheid beschrijven van iemand die het Woord van God voortdurend overdenkt. Daarom is deze psalm een lofzang op de deugden van het Woord van God. De latere beschrijving van de goddeloze zegt dat de goddeloze niet zo is.

Maar zo zijn de goddelozen niet: die zijn juist als het kaf, dat de wind wegblaast.

PSALMEN 1:4

Met andere woorden, hier wordt iemand beschreven die het Woord van God niet overdenkt. Hij maakt het Woord van God niet tot zijn levensregel en past de wetten van God niet toe op zijn gedrag. Daarom is hij zoals hij hier beschreven wordt.

Dus ik geloof dat, hoewel hier grotendeels alleen een tegenstelling wordt geschetst tussen godvruchtige en goddeloze mensen, het eigenlijke punt in vers twee staat. Wat hen van elkaar onderscheidt, is dat de één het Woord van God volgt en het voortdurend overdenkt. Dag en nacht probeert hij voortdurend zijn leven in overeenstemming te brengen met het Woord van God, terwijl de andere man dat niet doet.

19

Wat de gezegende mens niet doet

Laten we het nu vers voor vers bekijken. Zoals ik al zei, gaan de eerste drie verzen over de godvruchtige man. En wat het eerst over hem wordt gezegd, zijn negatieve dingen. Eigenlijk zijn ze positief, in de zin dat het goede dingen zijn, maar het zijn dingen die hij niet doet. Vers twee vertelt ons wat hij wel doet, maar vers één vertelt ons wat hij niet doet.

Veel mensen denken bij religie voornamelijk aan dingen die niet mogen: ‘Gij zult niet, gij zult niet, gij zult niet.’ Welnu, het ware christendom kent inderdaad veel geboden die zeggen: ‘Gij zult niet.’ Er zijn veel geboden die ons vertellen wat we niet moeten doen, maar er is ook iets positiefs wat gedaan moet worden. Deze psalm laat ons beide kanten zien. Een godvruchtige man is iemand die bepaalde dingen niet doet en andere dingen wel doet. Die dingen verschillen sterk van elkaar en brengen verschillende soorten vrucht voort.

De dingen die hij niet doet, worden als volgt beschreven:

Welzalig de man die niet wandelt in de raad van de goddelozen,
die niet staat op de weg van de zondaars, die niet zit op de zetel
van de spotters,

PSALMEN 1:1

Ik geloof dat deze drie werkwoorden een bewuste ontwikkeling in de gedachtegang laten zien. Eerst zien we de man lopen. Hij wandelt niet volgens de raad van de goddelozen. Vervolgens zien we hem niet stilstaan en daarna niet zitten.

De strekking is dat de goddelozen wandelen volgens de raad van de goddelozen, op de weg van zondaars staan en op de zetel van spotters zitten. Deze gezegende man, de man van wie gezegd wordt dat hij gezegend is — het woord ‘gezegend’ betekent ‘gelukkig’ — is degene die niet de dingen doet die de goddelozen doen. Wat doet de goddeloze man? Om te beginnen wandelt hij volgens de raad van de goddelozen. Dat betekent dat hij raad en advies van goddeloze mensen krijgt en hun advies opvolgt in

plaats van Gods advies. Er zijn veel mensen die in hun christelijke leven schipbreuk hebben geleden doordat ze de raad van goddeloze mensen hebben opgevolgd. De meeste psychologen en psychiaters die een diploma hebben, een bordje aan de deur hangen en hun diensten aan mensen aanbieden, zijn geen christenen. Sommigen van hen zijn dat natuurlijk wel. Er zijn er enkele in dat beroep, zoals in elk beroep, maar de meerderheid van de psychologen en psychiaters is geen christen, net zoals de meerderheid van de mensen op elk vakgebied geen christen is. Dat betekent natuurlijk dat hun raad door goddeloze mensen wordt gegeven, omdat zij goddeloos zijn. In hun privéleven zijn ze goddeloos. Daarom hebben ze niet het morele beoordelingsvermogen om godvruchtige raad te geven.

20

Raad toetsen aan de Schrift

Psychologische raad is vaak zeer schadelijk en heel vaak in strijd met de Schrift. Veel mensen die van beroep geen psycholoog zijn, hebben toch een beetje psychologie gestudeerd of hier en daar wat opgepikt. Als je advies zoekt over je huwelijk, je loopbaan of iets anders, dan zal het advies dat mensen je geven — helaas ook christelijke mensen — vaak meer gebaseerd zijn op psychologische principes die zij als geldig beschouwen en die door Freud of sommige van die andere mannen zijn ontwikkeld, dan op de Bijbel.

We moeten heel voorzichtig zijn dat we niet misleid worden, want bepaalde filosofische denkbeelden zijn in onze samenleving zo algemeen aanvaard en worden zo vanzelfsprekend gevonden, dat je zou denken dat je gek was als je ze niet volgde. Toch moeten we altijd nagaan: is dit advies in overeenstemming met het Woord van God? Een godvruchtige man, of een gezegende man, iemand die gelukkig zal zijn, zal de man zijn die de raad van de goddelozen negeert.

Veel mensen hebben goddeloze ouders. Wanneer je volwassen wordt, hebben je ouders natuurlijk allerlei opvattingen over wat je met je leven zou moeten doen. Heel vaak vinden ze dat je zo veel mogelijk geld moet verdienen. De meeste niet-christelijke ouders zijn het meest trots als hun kind advocaat, arts, miljonair of iemand van

aanzien wordt. Daar is op zichzelf niets mis mee, maar het punt is dat het waardesysteem van ouders of raadgevers die je advies proberen te geven over je loopbaan, je huwelijk of iets anders, soms niet christelijk is.

Veel christenen die ik ken, zijn zo door psychologische technieken ingepalmd dat ze vaak niet beseffen dat de technieken en het advies die ze geven, gebaseerd zijn op principes die niet schriftuurlijk zijn. We moeten teruggaan naar de Schriften, zoals de gezegende man doet, en dag en nacht de Schriften overdenken om het advies en de raad te krijgen die we nodig hebben om moeilijke beslissingen te nemen.

Natuurlijk kun je raad vragen aan godvrezende mensen. Maar zelfs godvrezende mensen kunnen soms iets geven wat neerkomt op de raad van goddelozen, omdat zij dingen van goddeloze leraren hebben geleerd. Tot welke raadgever we ons ook wenden, we moeten onszelf afvragen en zelf nagaan of wat diegene zegt in overeenstemming is met het Woord van God. Van de christenen in Berea in Handelingen 17 werd gezegd dat zij edeler waren dan de christenen in Thessalonica. Want toen Paulus tot hen sprak, ontvingen zij hem niet alleen met alle bereidwilligheid, maar:

En dezen waren edeler van gezindheid dan die in Thessalonica, want zij ontvingen het Woord met grote bereidwilligheid en onderzochten dagelijks de Schriften om te zien of die dingen zo waren.

HANDELINGEN 17:11

Wanneer mensen je advies of raad geven, moet je jezelf afvragen, of het zelfs aan hen vragen: „Wat is de schriftuurlijke grondslag voor deze raad? Hoe past dit bij wat Jezus onderwees? Heeft de Heere iets over dit onderwerp gezegd?” Als we die zegen willen, als we de gezegende mens willen zijn van wie David zegt:

O, wat is de man gelukkig die niet luistert naar de raad van goddeloze mensen, dan moeten we vermijden dat we de raad van goddeloze mensen aannemen, en zelfs die van godvrezende mensen die goddeloze raad geven. Dat is het eerste wat een gezegend mens niet zal doen: wandelen volgens de raad van goddeloze mensen.

21

Van verkeerde raad naar spotternij

Het tweede is dat hij niet op de weg van zondaars zal staan. De weg van zondaars is het pad waarop zij lopen. Hij zal dat pad niet opgaan, zelfs niet om er maar te blijven staan, laat staan om erop te lopen. Vervolgens zal hij niet op de zetel van spotters gaan zitten. „De spotachtigen” en „spotters” in de Bijbel, vooral in het boek Spreuken, doelen, zoals je waarschijnlijk hebt gemerkt, gewoonlijk op de goddeloze dwaas, iemand die de dingen van God bespot.

Hier vindt een ontwikkeling plaats. Iemand die eerst volgens de raad van de goddelozen begint te wandelen, zal merken dat hij op het pad van zondaars staat, op het pad waarop zondaars lopen. Dat is wat Jezus het brede pad noemde. Jezus zei:

Strijd om binnen te gaan door de nauwe poort, want velen, zeg Ik u, zullen proberen binnen te gaan en het niet kunnen,

LUKAS 13:24

of de nauwe poort. Jezus zei dat de poort die naar het leven leidt nauw is. De brede poort waar de meeste mensen doorheen gaan, de brede weg, is de weg die naar het verderf voert.

Het pad, of de weg, van zondaars is de weg naar het verderf. Iemand die volgens de raad van de goddelozen begint te wandelen, zal merken dat hij zich op de weg naar het verderf bevindt, de weg van zondaars. Uiteindelijk zal hij zich daar werkelijk gevestigd hebben. Hij zal zitten op de zitplaats van de spotters, van de mensen die God daadwerkelijk bespotten. Zie je, het begint helemaal niet met het bespotten van God. Iemand die een relatie met God heeft, kan raad beginnen aan te nemen die niet godvruchtig is. Nu vraag je misschien: waarom zou iemand dat doen? Ik zal het je uit ervaring vertellen, want ik heb een pastorale functie gehad waarin mensen bij mij kwamen voor raad. Er zijn bepaalde christenen die van de ene raadgever naar de andere gaan en wachten totdat zij een bepaald soort raad krijgen. Er is één ding dat zij willen doen, en zij zullen naar zoveel mogelijk raadgevers gaan totdat zij er een vinden die hun toestemming geeft om het te doen, die zegt: „Ja, dat is het juiste om te doen.”

22

Raad zoeken die zonde goedpraat

Veel mensen die ik heb gekend, wilden zondige dingen doen. Ze wilden van hun vrouw scheiden en iets beginnen met een andere vrouw die godvruchtiger was, zoals ze dan zeiden, of iets dergelijks. Ze hebben echt het gevoel dat de Heere hen ertoe leidt dat te doen. Dus gaan ze naar een christelijke raadgever en die zegt: „Nee, dat komt van de duivel. Dat is niet godvruchtig.” Ze gaan naar een andere christelijke raadgever en die zegt: „Nee, dat komt van de duivel.” Ze blijven van de ene raadgever naar de andere gaan totdat ze er een vinden, meestal een vrijzinnige die niet in de Bijbel gelooft of zoiets, die zegt: „Nou ja, als je niet gelukkig bent in je huwelijk, heb je recht op enig geluk. Je moet het gewoon doen. Deze persoon zou waarschijnlijk goed voor je zijn. Je vrouw is duidelijk niet goed voor je.” Ze geven goddeloze psychologische raad.

Er zijn christenen die, hoewel ze de Heere liefhebben, of tenminste geloven dat ze dat doen, zichzelf zo liefhebben dat ze de raad van de goddelozen zullen koesteren. Die geeft hun toestemming. Ze zouden het niet per se uit zichzelf willen gaan doen, omdat ze zich dan schuldig zouden voelen. Maar als ze het gevoel kunnen hebben dat een raadgever hun toestemming heeft gegeven om het te doen, redeneren ze: „Nou, die man zal het wel weten. Hij is raadgever.”

Maar als iemand daarmee begint, zal diegene merken dat hij zich op de weg van zondaars bevindt. Hij is niet meer op de nauwe weg. Je kunt alleen op de nauwe weg blijven door je te houden aan de raad van het Woord van God en aan de raad van degenen die raad geven in overeenstemming met het Woord van God. Dat is soms onpopulaire raad, omdat die tegen onze begeerten ingaat. Maar als we op de weg willen zijn, de nauwe weg, de weg van de rechtvaardigen in plaats van de weg van zondaars, dan moeten we niet de raad van de goddelozen volgen, maar die van de godvruchtigen.

Als iemand eenmaal die weg van zondaars is ingeslagen, zal hij merken dat hij zich daar thuis gaat voelen. De weg van de zonde kan hem in het begin nog een sterk schuldbesef geven. Maar hoe langer hij die weg blijft volgen, hoe meer hij aan dat schuldbesef gewend raakt. Zoals Paulus zegt:

door huichelarij van leugenaars, die hun eigen geweten als met een brandijzer hebben toegeschroeid.

1 TIMOTHEÛS 4:2

Uiteindelijk heeft hij zich daar helemaal gevestigd. Hij zit bij hen. Hij voelt zich volkomen thuis onder hen. Dat is een gevaarlijke plek om te zijn.

23

Vreugde vinden in Gods wet

Gelukkig en gezegend is de mens die niet in zo'n toestand terechtkomt. Hoe vermijdt hij dat? Vers 2 vertelt het ons. Hij vermijdt het door te doen wat daar staat:

maar die zijn vreugde vindt in de wet van de HEERE en Zijn wet dag en nacht overdenkt.

PSALMEN 1:2

En:

Hij geniet van de wet van de Heer.

Vreugde scheppen in de wet van de Heere is een interessante uitspraak, want de wet van de Heere is soms een beetje moeilijk om na te leven. Dat gold vooral in de tijd van David, toen ze al die offers moesten brengen, moesten vasten, de feestdagen moesten houden, koosjer voedsel moesten eten en dat soort dingen. De wet van de Heere stelde behoorlijk hoge eisen. Jezus volgen stelt tegenwoordig eigenlijk niet minder hoge eisen. Hij stelt ook veel eisen aan ons.

Maar iemand die aan zichzelf gestorven is en de Heere met heel zijn hart liefheeft, zal de wet liefhebben, ook al is die soms wat moeilijk te houden. Omdat zo iemand de Heere liefheeft, wil hij doen wat Hem behaagt. Hij vindt het heerlijk om te ontdekken wat Hem behaagt, zelfs als hij, zodra hij daarachter komt, beseft dat het van zijn kant een bepaald pijnlijk offer zal vergen. Hij is gewoon blij dat hij het weet.

Ik weet uit eigen ervaring dat dit waar is. Er zijn momenten waarop ik elk offer zou brengen om te doen wat juist is, maar eenvoudigweg niet weet wat juist is. De Bijbel lezen is natuurlijk één manier waarop we ontdekken wat juist is. Iemand die ernaar hongert en ernaar verlangt om te doen wat juist is in de ogen van God, zal de Schriften verslinden. Hij zal ze liefhebben. Hij zal ze helemaal in zich opnemen. Hij zal er vreugde in scheppen, ook al veroordelen sommige dingen die de Schriften zeggen bepaalde levenswijzen die wij erop nagehouden hebben. Toch hechten we waarde aan deze informatie en overdenken we die dag en nacht, omdat we God willen behagen.

24

Het Woord overdenken en ernaar verlangen

Dat betekent natuurlijk dat je ervoor gaat zitten en erover nadenkt. Je past het toe. Het is iets wat je op elk moment van de dag toepast. Dat wordt bedoeld met dag en nacht: de hele dag door pas je de Schrift toe. Het is niet alleen iets wat je op zondag doet, wanneer je een preek hoort en zegt: ‘Hoe is dat op mij van toepassing?’ om daarna weg te gaan. Elke dag van de week, en ook elke nacht, kijk je naar je eigen daden en ga je na hoe die zich verhouden tot de Schrift. Je hebt de Schriften lief, dus breng je je tijd in de Schriften door. Naar mijn mening is het altijd een waarschuwingssignaal wanneer ik christenen zie die de Schriften niet veel lezen en niet naar de Schriften hongeren.

In 1 Petrus 2:2 staat:

En verlang vurig, als pasgeboren kinderen, naar de zuivere melk van het Woord, opdat u daardoor mag opgroeien,

1 PETRUS 2:2

Het lijkt erop dat iedere gezonde baby een gezonde eetlust zal hebben, omdat hij die nodig heeft. God bouwt die in hem in. Hij heeft honger omdat hij nog veel moet groeien. En om te groeien, moet hij een goede eetlust hebben en veel eten. Hetzelfde geldt voor geestelijke baby's, en dat is wat Petrus zegt:

Als pasgeboren baby's moeten we verlangen naar de melk van het Woord, zodat we erdoor kunnen groeien.

Maar wanneer je een christen ziet, of iemand die een christen lijkt te zijn, die helemaal geen verlangen naar het Woord heeft, dan vraag je je af: is die persoon werkelijk wedergeboren? Is hij eigenlijk wel een baby? Of als hij dat wel is, moet hij ziek zijn. Er moet iets mis zijn. Wat is er met zijn eetlust gebeurd? Er moet iets mis zijn in zijn leven. Het is altijd een waarschuwingssignaal wanneer je een christen ziet die het Woord niet liefheeft.

25

Een persoonlijke honger naar de Bijbel

Toen ik voor het eerst in de Heilige Geest werd gedoopt, had ik het Woord al lief. Dat was zelfs al jarenlang zo, en toen ik opgroeide, las ik het Woord voortdurend. Maar vooral toen ik in de Geest werd gedoopt, kwamen zoveel dingen in het Woord voor het eerst voor mij tot leven, dat ik nergens meer wilde zijn zonder een Bijbel. Daarom heb ik dit tasje aangeschaft om een kleine Bijbel in mee te nemen. Gewoonlijk draag ik een grotere Bijbel bij me, maar soms is het lastig als je maar één hand vrij hebt. Daarom heb ik er één die ik aan mijn riem kan bevestigen, zodat ik er altijd één bij me kan hebben.

Ik heb nooit kunnen begrijpen waarom sommige christenen ergens naartoe gingen zonder Bijbel. Ik dacht: 'Hoe kunnen ze dat doen?' Dat kwam niet doordat ik dacht dat er een of ander wettisch voorschrift was dat christenen een Bijbel bij zich moesten hebben om mensen te laten zien dat ze christen zijn. Het was eenvoudigweg omdat ik dacht: 'Telkens wanneer ik een moment vrij heb, wil ik lezen. Ik wil dit Woord kennen, en ik wil het goed kennen. Ik wil het vanbinnen en vanbuiten kennen. Ik wil het telkens en telkens en telkens en telkens opnieuw lezen.' Als ik dus vrije tijd heb,

wat zou ik dan beter kunnen doen dan mijn Bijbel lezen? Stel dat ik ergens vastzit en tien minuten over heb, maar geen Bijbel bij me heb. Ik kon me dat gewoon niet voorstellen.

Dit lijkt misschien vreemd of een beetje radicaal, maar zo voelde het voor mij gewoon. Ik kon niet begrijpen waarom niet alle christenen zich zo voelden. Telkens wanneer ik tijd had, wilde ik de Bijbel lezen. Ik wilde meer over God weten. Ik wilde meer over Zijn wegen weten, zodat ik daarnaar kon leven. Ik overdacht het Woord dag en nacht.

Ik kan me tijden herinneren waarin ik werkte als conciërge, postkamerbediende, glazenwasser of iets anders waarbij je niet heel veel hoeft na te denken. Het was niet erg technisch. Zelfs zonder dat ik het probeerde, kwam het Woord van God weer in mijn gedachten op, omdat ik het voortdurend las. Er kwamen verzen bij me op en God gaf me inzicht daarin. 's Avonds en 's morgens overdacht ik ze.

26

Een boom die standhoudt in droogte

Ik weet wat Hij bedoelt wanneer Hij zegt dat zo iemand zal zijn als een boom, geplant aan waterstromen. Hij zal vrucht dragen in zijn leven. Hij zal in tijden van droogte niet verdorren, omdat zijn wortels werkelijk tot in een rivier reiken. De laatste plaats waar een droogte invloed op zou hebben, is de grond onder in de rivierbedding. Als een boom aan waterstromen geplant is en zijn wortels tot daar reiken, dan zal de droogte die andere bomen doodt hem niet doden, omdat hij een ingebouwde bron van voeding heeft. Hij heeft de Schriften tot zich genomen en overdenkt ze. Het is alsof hij gevoed wordt.

In Amos 8:11 staat:

Zie, er komen dagen, spreekt de Heere HEERE, dat Ik honger in het land zal zenden; geen honger naar brood, geen dorst naar water, maar om de woorden van de HEERE te horen.

AMOS 8:11

Er staat:

Dan dolen zij van zee tot zee, van noord tot oost trekken zij rond,
om het woord van de HEERE te zoeken, maar zij zullen het niet
vinden. Op die dag zullen zij van dorst versmachten, de mooie
meisjes en de jonge mannen,

AMOS 8:12-13

enzovoort.

Er staat dat er een dag komt waarop het Woord van God niet zo gemakkelijk beschikbaar zal zijn als nu. In Rusland is dat bijvoorbeeld al gebeurd, omdat Russische christenen wettelijk geen Bijbels kunnen kopen. Die moeten naar hen toe worden gesmokkeld. Het zou hier ook kunnen gebeuren. Maar op zo'n dag, wanneer er een hongersnood naar het Woord is, is dat erger dan een hongersnood naar brood of een tekort aan water, want Job zei:

Het gebod van Zijn lippen heb ik niet weggedaan; de
woorden van Zijn mond heb ik verborgen, meer dan het mij
toegewezen deel.

JOB 23:12

[Vertalersnoot: De Engelse vertaling waarop de spreker zich baseert, geeft het slot weer als “meer dan mijn noodzakelijke voedsel”; de HSV heeft “meer dan het mij toegewezen deel”.]

Maar in zulke tijden bezwijken de jongeren en zelfs de sterken van dorst, dat wil zeggen, van dorst naar het Woord. Mensen zullen heen en weer lopen om het te zoeken en kunnen het niet vinden. Maar de mens die dag en nacht het Woord van God heeft overdacht, zal het bij zich hebben en erdoor gevoed worden, zelfs in tijden van hongersnood. De boom waarvan de wortels tot in de rivierbedding reiken, heeft zijn wortels diep in de grond, waar verborgen bronnen van water en voeding zijn. Dat blijft

zo, zelfs in een tijd van hongersnood en droogte, wanneer alle anderen dorst lijdten en alle bomen op het droge land wegwijnen. Dat komt doordat hij dag en nacht het Woord van God heeft overdacht.

27

Vrucht dragen en voorspoedig zijn

Ik heb zoveel broeders gekend die precies zo waren. Toen ze behouden werden, verdiepten ze zich gewoon grondig in het Woord. Ik heb ook zoveel christenen gekend die dat niet deden, en ik begreep niet waarom ze het niet deden. Als ze geen eetlust hadden, vroeg ik me af hoe het met hun geestelijke gezondheid gesteld was, want een baby hoort een enorme eetlust te hebben. Hij moet nog veel groeien en heeft veel voeding nodig. Het lijkt erop dat een christen die werkelijk wedergeboren en geestelijk gezond is, deze honger zal hebben. Hij zal vreugde vinden in de wet van God. Hij zal die dag en nacht overdenken. Het geeft zulke mensen iets. Het is duidelijk dat de mensen die dat doen, niet de mensen zijn die uiteindelijk geestelijk terugvallen. De mensen die uiteindelijk geestelijk terugvallen, zijn over het algemeen degenen die het Woord van God niet werkelijk elke dag en elke nacht op hun eigen leven hebben toegepast.

Over hem staat in vers 3:

Want hij zal zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, waarvan het blad niet afvalt; al wat hij doet, zal goed gelukken.

PSALMEN 1:3

Vrucht op zijn tijd. Er zijn bepaalde vruchten die God op hun tijd voortbrengt. We kunnen natuurlijk niet verwachten dat we, wanneer we ons in de Schrift beginnen te verdiepen, morgen om deze tijd de hele vrucht van de Geest volledig ontwikkeld zullen hebben. Maar vrucht is seizoensgebonden. Ze komt en groeit, en het duurt een bepaalde tijd voordat ze gegroeid is, maar uiteindelijk wordt ze rijp. Op de juiste tijd zal iemand die het Woord van God overdenkt vrucht dragen.

Er staat ook:

Zijn blad zal niet verwelken, wat betekent dat hij niet zal verdorren wanneer er een tekort aan en een dorst naar het Woord van God zijn, omdat hij het in zijn hart zal hebben.

[Vertalersnoot: De spreker sluit hier aan bij de Engelse formulering “his leaf shall not wither”. De HSV geeft dit weer als “waarvan het blad niet afvalt”.]

De uitdrukking ‘zal goed gelukken’ betekent dat hij zal slagen. Het betekent eenvoudig dat God de inspanningen van die mens met succes zal bekronen, omdat God er vreugde in vindt mensen te eren die er vreugde in vinden Zijn Woord te volgen.

Het betekent niet dat succes gegarandeerd is bij elke onderneming die iemand aangaat, enkel doordat hij het Woord van God overdenkt. Maar iemand die het Woord van God voortdurend toepast, zal natuurlijk niet betrokken zijn bij ondernemingen die niet in overeenstemming zijn met de wil van God. Hij past het Woord van God immers toe op elk aspect van zijn leven. Misschien verandert hij van beroep als hij beseft dat zijn huidige beroep of levenswijze iets is wat God niet kan zegenen en niet eert. Zo iemand zal iets doen dat God zal eren, en God zal hem daarin succesvol maken.

28

Het kaf en het oordeel over goddelozen

De beschrijving van de goddelozen is precies het tegenovergestelde. De goddelozen zijn niet zo. Ze overdenken het Woord van God niet. Ze zijn niet als een boom die aan water geplant is. Hun blad zal verdorren. Ze zullen geen vrucht voortbrengen voor God. Ze lijken meer op kaf, het ongewenste deel van een korenaar. Wanneer een korenaar in zijn verschillende delen uiteenvalt, heb je tarwekorrels, die eetbaar zijn, en je hebt het kaf, licht, harig spul dat niet eetbaar is en van de tarwe gescheiden moet worden. De tarwe werd in schuren bijeengebracht. Het kaf werd gewoonlijk weggeblazen of in bundels en hopen weggehaald om in het vuur te worden geworpen.

Er staat:

Ze zijn als kaf dat door de wind wordt weggeblazen.

Dat wil zeggen: ze zijn waardeloos spul dat God zal laten gaan. Hij zal hen niet in stand houden.

Dit betekent niet dat de goddelozen niet voor het oordeel zullen hoeven verschijnen. Het betekent dat wanneer ze wel voor het oordeel komen, ze niet zullen kunnen standhouden. Ze zullen bezwijken. Ze zullen op de oordeelsdag niet vol vertrouwen voor God kunnen staan. Wanneer ze het oordeel ingaan, zullen ze niet standhouden.

De uitdrukking 'standhouden' verwijst ernaar dat je in staat bent je positie te behouden. Er staat:

Bekleed u met de hele wapenrusting van God, opdat u stand kunt houden tegen de listige verleidingen van de duivel. Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten. Neem daarom de hele wapenrusting van God aan, opdat u weerstand kunt bieden op de dag van het kwaad, en na alles gedaan te hebben, stand kunt houden.

EFEZE 6:11-13

Dit betekent dat we bij tegenstand stand kunnen houden, omdat we een veilige positie en vaste grond onder de voeten hebben en stevig gevestigd zijn. Maar de goddelozen hebben op de oordeelsdag niet zo'n vaste grond onder de voeten. Ze hebben geen vaste positie en ze zullen bezwijken en niet standhouden in het oordeel.

Zondaars zullen niet kunnen standhouden in de gemeente van de rechtvaardigen. Dit kan betekenen dat zondaars niet in de gemeente toegelaten behoren te worden. Dat wil zeggen: mensen bij wie het een vaste levenswijze is om voortdurend in zonde te leven, horen daar in de gemeente niet thuis.

Want de HEERE kent de weg van de rechtvaardigen, maar de weg van de goddelozen zal vergaan.

PSALMEN 1:6

en het woord ‘kent’ betekent dat Hij die weg gadeslaat en Zich erom bekommert. Hij draagt er zorg voor, wat natuurlijk betekent dat Hij er toezicht op houdt en die zegent, enzovoort. Maar de weg van de goddelozen zegent God uiteraard niet. Die weg zal vergaan.

In deze zeer beknopte, zeer korte psalm zien we de waarde en de deugden van het Woord van God, en wat overdenking daarvan met een mensenleven kan doen. We zullen nog een paar andere psalmen over een soortgelijk onderwerp bekijken.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Jakobus 5:13
- Lukas 24:27
- Lukas 24:44
- Lukas 24:45
- Psalmen 41:14
- Psalmen 72:19
- Psalmen 72:20
- Psalmen 3:1
- Psalmen 92:1
- Psalmen 102:1
- Psalmen 120:1
- Psalmen 4:1

- Habakuk 3:1
- Habakuk 3:19
- Psalmen 16:10
- Psalmen 22:15
- Psalmen 22:1
- Psalmen 2:8
- Psalmen 23:1-2
- Johannes 10:11
- 2 Petrus 3:9
- Ezechiël 33:11
- Openbaring 2:21
- Galaten 1:8-9
- 1 Korinthe 16:22
- Mattheüs 6:10
- Psalmen 1:1-6
- Psalmen 1:6
- Psalmen 1:4
- Psalmen 1:1
- Handelingen 17:11
- Lukas 13:24
- 1 Timotheüs 4:2
- Psalmen 1:2
- 1 Petrus 2:2
- Amos 8:11
- Amos 8:12-13
- Job 23:12
- Psalmen 1:3
- Efeze 6:11-13

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.